

de Chr. school moeilijk geheel kan omzeilen. En verder wees ik er op, dat deze opvoeding bij de jeugd in Holland een krachtig tegenwicht vindt in de gezins- en de kerkelijke opvoeding. Beide, gezin en kerk, bieden schoone gelegenheid om aan het religieuze en het sociale leven vorm en inhoud te geven.

Uit deze overwegingen volgen onmiddellijk twee eischen, waaraan het internaat zal moeten voldoen. Ten eerste zal het het gezin zooveel mogelijk moeten benaderen; in het gezin toch komt het godsdienstige leven op de meest natuurlijke wijze tot openbaring en het gezin is ook de elementaire vorm van het sociale leven. Doch in de tweede plaats is eisch, dat hetzelfde verband, 't welk in Holland tusschen gezin en kerk bestaat, ook bij de internaten gelegd wordt, dat derhalve in elk internaatgezin naar relatie met allen kerkelijken, dat is voor Indië dus allen Zendingenarbeid gezocht wordt. Als derde eisch voor de organisatie van het internaat aan lagere of voortgezette scholen zou ik willen noemen de noodzakelijkheid, dat de onderwijzers der school ook hoofden der internaten zijn. De school is voor de leerlingen het voornaamste deel van hun denkwereld. Indien de leider van het internaat buiten de school staat, is er groot gevaar, dat hij ook buiten het jongensleven komt te staan, tenminste in Indië.

Aan de Chr. H. I. Kweekschool te Solo, de Chr. Meisjesschoolen en de Chr. Muloschoolen te Solo en Djokja zijn in den opzet der internaten deze gedachten nagestreefd, bij elke school weer op onderscheidene wijze.

Aan de Solosche Kweekschool heeft elk der Hollandse leeraren een groep van 15-20 jongens in huis, die met hun gezin een zelfstandig geheel vormen. De ervaring van vijf jaren heeft geleerd, dat we met dit internaatssysteem op den goeden weg zijn. Die ervaring spreekt van arbeidslust en arbeidsvreugde bij allen, die in het internaat werkzaam zijn. De jongelui, de Javaan met den Batak, de Chinees met den Minahasser en den Ambonnees, zijn zich bij de leeraren thuis gaan gevoelen; in elk huis kwam dan ook op onderscheidene wijze tot uiting, al wat een zoo groot gezin van meer dan twintig personen aan mogelijkheden biedt.

Veel en velerlei arbeid kan in Indië onder het opgroeiend geslacht verricht worden. Overal wordt het werk met blijheid en met kracht aangevat. Den krachten steun van de Chr. gemeenten in Holland kunnen we daarbij niet missen. Moge Chr. Nederland het in dezen tijd ook verstaan, dat we ingetreden zijn in een nieuwe fase van den Zendingenarbeid en dat de liefde en het gebed en de gave moeten verdubbeld worden om het mogelijk te maken, dat heel het opgroeiend geslacht in Indië, in het bijzonder het intellectueel hooger staand geslacht wordt aangegrepen door de prediking van het Evangelie opdat het ideaal in vervulling trede: „Christus ook voor de Indiërs, de Indiërs ook voor Christus.”

a/b ss. „Slamat”.

H. MEIJERINK.

Naschrift. Bovenstaand artikel behoorde tot de reeks, die de auteur eenigen tijd geleden in ons blad publiceerde. Door drukken arbeid kon het eerst op reis geschreven worden.

RED.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN.

(Buiten verantwoordelijkheid van de redactie.)

Hooggeachte Redacteur,

Wilt U aan het onderstaande een plaatsje geven in „De Reformatie”? Misschien zijn er onder Uwe lezers, die niet alleen naar mij willen luisteren, maar met mij ook in discussie willen treden over een onderwerp, dat van groote beteekenis is voor onze Zending. Ik bedoel de vraag, of wij voor de Zending werkelijk een afzonderlijk ambt van Christus ontvangen hebben of niet?

Aanleiding tot dit schrijven geeft mij Ds Pol in „De Macedoniër” van Nov. '24, als hij daar uit „vriendelijkheid” jegens een ouden studiemakker zijn verwondering er over uitspreekt, dat Ds Van Dijk er toe kon komen om nu in de 20ste eeuw een nieuw ambt voor de zending te willen invoeren; terwijl hij tegelijk van tevoren alle verweer van mijne zijde tegen dit verwijt afsnijdt met te zeggen, dat ik dat niet mag beschouwen als een aanknooppingspunt voor verdere discussie. Toch wil ik dat gaarne even recht zetten.

Ik wil geen nieuw ambt. Ik beweer juist, dat het ambt van onzen „missionairen predikant” iets nieuws is, een instelling uit het laatste der vorige eeuw, een vinding van de Synode van Middelburg in den jare 1896. Het ambt van den zendeling, dat ik niet invoeren maar behouden wilde, dateert van het begin van onze jaartelling, waar het ons, gelijk de overige ambten voor Zijn Koninkrijk, door Christus persoonlijk gegeven is in het stamambt van het apostelschap, en waaruit het zich verder met de andere ambten heeft toegemaakt, onder leiding van de apostelen. Ik beweer, dat het ambt van zendeling het ambt is, dat door de Gemeente van Antiochië is ingesteld, toen zij Paulus en Barnabas afzonderde tot het werk, waartoe de H. G. hen geroepen had, en dat die twee geen missionaire predikanten geworden zijn. Met medewerking van den apostel Paulus is voorts ook heel spoedig Timotheus door de Gemeente tot dat ambt afgezonderd, dat hij had als een niet te verzuimen gave, door oplegging der handen van den kerkeraad.

Ik zou de maat van een ingezonden stukje ver overschrijden, wanneer ik hierin voor mijne opvatting een breed betoog wilde leveren, maar ik kan niet nalaten te vragen aan wie in dezen aan de zijde van Ds Pol meenen te staan: Geloof U werkelijk dat de Kerk in

den eersten tijd is uitgebreid door den arbeid van missionairen predikanten, die hetzelfde ambt als onze herders en leeraars hadden? En geloof U, dat in later eeuwen de Kerk des Heeren in de landen van Europa, Amerika, Australië en Afrika gesticht is door menschen aan wie men geen ander ambt gaf dan dat van den Dienaar des Woords, die volgens onze belijdenis en onze K.O. tot roeping heeft, om „in de geboden en de bediening des Woords aan te houden, de Sacramenten uit te reiken, op zijne medebroeders, de ouderlingen en diakenen, mitsgaders de gemeente goede acht te nemen, en ten laatste met de ouderlingen de kerkelijke discipline te oefenen en te bezorgen, dat alles eerlijk en met orde geschiedde”. Is in ons land de Kerk gesticht door menschen, die kwamen om met de ouderlingen en diakenen het werk van een dominee te doen? Was Willebrord zoo'n predikant, en Bonifacius?

De zendeling, die een ambt heeft, speciaal voor de zending, dat is voor de prediking van het evangelie aan de volken en de stichting van nieuwe gemeenten, is zoo weinig iets nieuws, dat onze Ger. voormannen tot de Middelburger Synode geen ander ambt voor het werk der zending kenden. Dr. Kuyper in zijn principieel referaat op het Zendingcongres te Amsterdam kent wel degelijk het ambt van den zendeling. Hij zegt er van: „Onze zendelingen kunnen niet op één lijn gesteld worden met de evangelisten, die met de apostelen werkten, maar er is toch zoo groote overeenkomst, dat we hen, liever dan zendelingen, Evangelisten zouden noemen, dewijl hun arbeid ophoudt met den doop en niet gebonden is aan een bepaalde plaats.” Afgezien van zijn bezwaar tegen den naam zendeling, zegt Dr. Kuyper hier toch duidelijk, dat er een speciaal ambt voor de zending is, dat niet in de Kerk fungeert, maar aan de Kerk voorafgaat, op haar aanwerkt, en welks taak volbracht is, zodra de Kerk er is. Het eigenaardige van dat ambt is volgens Dr. Kuyper (voor Middelburg) dat het niet gebonden is aan een bepaalde plaats. Op het Congres, waar ook Prof. Rutgers, Dr. Wagenaar, Ds Lion Cachet en vele andere onzer voormannen meespraken, werd dit niet tegengesproken, en niemand dacht er daar blijkbaar aan, dat zendingenambt een nieuwigheid te noemen, gelijk Ds Pol wil doen. En wie heeft er ooit aan gedacht om denzelfden Dr. Kuyper tegen te spreken als hij in zijn Tractaat der Reformatie in § 11 deze merkwaardige woorden aan het ambt der zendelingen wijdt: „Waar temidden der heidenwereld nieuwe kerken aan het opkomen zijn, verloont de zending nu nog de eenheid van het ambt in zijn persoon, doordien hij prediker, bestuurder en armverzorger tegelijk is.”

Ds Pol ziet, de „nieuwigheid” is niet van mij; bescheidenheid gebiedt mij te erkennen, dat mannen als Dr. Kuyper er eer dan ik van geweten hebben, en dat ook deze ze niet gevonden hebben, want de Christ. Gerel. Kerken zonden ook zendelingen uit in den tijd, toen we onze Zendingenorde nog niet hadden, precies als de Ned. Ger. Zendingenvereniging, en alle corporaties, die tegelijk met haar en vóór haar in de zending arbeidden. Iedereen had daar vrede mee, ook onze groote zendingman, Ds Dijkstra, totdat — de Synode van Middelburg voor den dag kwam met den „missionairen predikant”. Dat was iets nieuws, immers een speciaal Ger. vinding, iets waarop we trots waren in het begin, juist omdat wij dat nu gevonden hadden. Ik had niet gedacht dat men zoo spoedig de eer dier vinding zou afwijzen door een houding aan te nemen, alsof men nooit van iets anders geweten had, en alsof het nu in de twintigste eeuw Ds Van Dijk van Keboemen is, van wien men voor het eerst hoort, dat men in de Zending zich eigenlijk van zendelingen moest bedienen. Neen, Ds Pol, ik denk er niet aan een nieuw ambt te willen invoeren; ik wijs alleen de nieuwigheid af van den missionairen predikant, die volgens de officiële interpretatie geen ander ambt heeft dan de Dienaar des Woords in de gevestigde Kerk. Voor de zending wensch ik te behouden het aloude ambt, zoo oud als de Christelijke Kerk, iets ouder zelfs dan het ambt van den „ouderling, die arbeidt in het Woord en in de leer”.

En, laat ik daaraan even herinneren, het is niet zonder reden, dat ik daarvoor opkom. Werkelijk, die nieuwe „missionaire predikant” van onze Z. O. heeft ons al veel kwaad gedaan, en die vinding gaat voort verwarring te stichten. Eenmaal had ze ons bijna „missionaire ouderlingen” bezorgd, ouderlingen van de Zendingse Kerk, regerende de Gemeenten op het Zendingsterrein. Voortdurend staat de „missionaire predikant” de gezonde opvatting van de verhouding tusschen de zendingse Kerken in het Vaderland, en ook die tusschen zendingse Kerken en Kerken op het zendingsterrein in den weg. Ook nu weer doet ons die nieuwe vinding kwaad, nu het gaat om de instelling van het ambt van „Dienaar des Woords” in de Inlandsche gemeenten. Nu zitten we met onze „missionaire predikanten”, die niets anders dan Dienaren des Woords van Art. 16 onzer K.O. zijn. Want trots alle theoretiseeren in het Vaderland over de gelijkheid van ons ambt aan dat van den Dienaar des Woords, dwingt de praktijk hier tot onderscheiding van Dienaren, die door de Gemeente geroepen zullen worden voor het werk in die Gemeenten, en Dienaren die gezonden waren om Gemeenten te vergaderen, en die niet aan een plaats gebonden waren. En nu, in plaats van het aloude ambt van zendeling te erkennen en in eere te herstellen, neigt een man als Ds Bakker er toe om liever van „tweeërlei Dienaars” te spreken, al gevoelt ieder, dat men daardoor in strijd komt met onze K.O., die gelijkheid tusschen de Dienaren in hetzelfde ambt wil. Zelfs Prof. Gr. in „De Heraut” vindt, dat het dien kant maar uit moet, natuurlijk bij wijze van tijdelijke maatregel. Het gevaar, dat daaruit ontstaat voor hiërarchie, neemt men op den koop toe. Als maar in theorie de eenheid van het ambt gehandhaafd blijft, nu ja, dan moet de praktijk maar uitwijzen, hoever men aan zijn overtuiging (?) getrouw zal mogen blijven. Gevoelt men nu nog niet, dat de werkelijkheid niet past bij de nieuwigheid van den missionairen predikant, die een dominee als andere dominees zou wezen? Erkent het aloude, eerwaardige, Bijbelsche ambt, dat Christus ons door zijne apostelen voor de Zending heeft laten

instellen, en Gij zijt er, Gij behoeft U bij de instelling der ambten op het zendingsterrein niet in allerlei bochten te wringen, om de positie van den zendeling te handhaven bij de volle erkenning van alle rechten, die tot het ambt van den Dienaar des Woords in de Zendingen Gemeente behooren. Als zendeling houdt de missionair zijn waarde en beteekenis, ook voor de geïnstitueerde Kerken op het zendingsterrein; als Herder en Leeraar moet hij noodzakelijk wijken voor den Herder en Leeraar, die de Gemeente zelf beroept. Als zendeling blijft hij ook tot de volledig geïnstitueerde Kerken in de verhouding van een Vader staan, die haar door het evangelie heeft geteeld, terwijl ze tot hem als herder en leeraar kunnen zeggen: „Maar wij hebben U niet beroepen, Gij zijt onze dominee niet”.

Nogmaals, allen die belang in onze Zending stelt, ik bid U, maakt U niet af van de zaak, gelijk Ds Pol er zich af wil maken met te zeggen: Wij moeten voor eerst niet aan onze Z. O. komen. Zijn wij dan niet Gereformeerd om te reformeeren? En acht Ds Pol het dan heelmaal niet mogelijk, dat hij een ernstige bespreking van het verschil, de Z. O. schitterend gerechtvaardigd wordt, en dat Ds Van Dijk afdoende wordt weerlegd? Vanwaar die vrees om er over te spreken, als men oprecht in de zuiverheid van zijn theorie geloof? Waarom wil zich niemand eens uit zijn tent laten lokken om den „missionairen predikant”, dien ik als onbijbelsch, en ongereformeerd en als een nieuwigheid verwerp, in bescherming te nemen? Waarom moet men zich steeds verschuilen achter onze Z. O., die zoo voortreffelijk is, dat ze niet mag worden aangevallen en — dat ze geen verdediging noodig heeft? Als een ander stuk van onze Ger. beginselen wordt aangevallen, past men dan ook die methode toe?

Ik geloof, dat onze „missionaire predikant” zwak staat, en dat men er daarom liever over zwijgen wil. Ten slotte, Ds Pol heeft jegens mij „vriendelijk” willen zijn. Daarom heeft hij in zijn schrijven geloofd, dat hij wel nota genomen had van wat ik schreef. Maar ik vraag geen vriendelijkheid. Wat ik vraag is dat men mij recht doe. Dit is het recht, dat ik verwacht, dat ik gevraagd heb en zal blijven vragen, dat men mijne bezwaren tegen den „missionairen predikant” en tegen de eene „zendende Kerk” ernstig en eerlijk onder de oogen zie. Ik verwacht dat van zulke mannen als Ds Pol of Prof. Groesbeide of Prof. Hoekstra of een ander van de mannen, van wie ons volk verwacht, dat zij voorlichting zullen geven, ook op dit gebied. Wat moeten de menschen denken als de theorie, waarvan onze Z. O. uitgaat, voortdurend wordt aangevallen en er is niemand, die het er voor opneemt, anders niet dan met een opmerking dat het nu de tijd niet is om daarover te spreken, of dat men zich verwondert over de nieuwigheid van wat al eeuwen oud is, en over de scherpsinnigheid van den man, die in de twintigste eeuw die nieuwigheid bedacht heeft?

Met dank voor de opname.

Keboemen, 13 Januari 1925.

K. VAN DIJK.

PERS-SCHOUW.

Hardleersch.

„Dezelfde dingen te zeggen”, was sommigen lezers van Paulus nog nuttig. Doch er zijn er ook, tot wie dit optimistisch woord van den repetitor niet zou mogen gezegd worden. Onder hen rekent Prof. Groesbeide in Noord-Hollandsch Kerkblad ook sommige ver wringers der kerkelijke historie van de voorgaande eeuw:

We kunnen en behoeven niet recht te zetten alle verkeerde voorstellingen, die van onze kerken in omloop zijn. Er bestaan er, waar de onjuistheid zo dik oplicht, dat niemand onzer er door in de war zal raken. Maar er zijn er ook, die van zekere zijde geregeld worden voorgedragen, die men er tracht in te hameren en die misschien sommigen van ons kunnen doen vragen, hoe staat het toch met deze dingen?

Wij denken hier met name aan de telkens weer opdrukkende beschuldiging, dat de Gereformeerden zijn weggelopen uit de Hervormde kerk.

Onlangs troffen we haar weer aan in een bijvoeren vorm. Er was meegedeeld, dat de Hervormde predikanten te Amsterdam slechts 1000 catechisanten hadden. Dat bericht kon — gelukkig zeggen we — worden tegengesproken.

Maar in die tegenspraak lezen we nu weer: „Schelding en Doleantie lieten ons de groote gedoopte maar onverschillige massa achter, alsof zij tegenover deze niet medeverantwoordelijkheid droegen.”

Men moet maar durven!

Weet men heusch niet beter?

Kent men de geschiedenis van zijn eigen kerk zoo slecht?

Weet men niet, dat de Hervormde kerk tot tweemaal toe belijders van de Gereformeerde waarheid uitgehannen, weggejaagd heeft? Dat ze daaraan tegen de onverschillige massa, met modernen en ongelovigen behouden heeft? En ze nog altijd behouden wil? Weet men ook niet, dat juist van de Gereformeerde kerken een krachtige Evangelisatie uitgaat? Zeker, we erkennen het, lang niet genoeg gebeurt er. Er moest veel meer zijn, maar er geschiedt toch heel wat om de onverschillige massa in aanraking te brengen met het Evangelie der zaligheid.

Waarom toch altijd die onjuiste voorstellingen verspreid?

Men is toch wel bijzonder hardleersch!

Of 'thelpen zal? Wij vreezen. Er zou ook al te schrijven zijn over het ressentiment, niet alleen in den opbouw der moral, doch ook in de (re)constructie der historie. Ongetwijfeld zou de legenda over de „afschiedenen” een dik hoofdstuk in beslag nemen in zoo'n geschrift.

De jurist, schildknaap van den theoloog.

Wie de betuigingen zich herinnert, dat onder